

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Pirmasis lietuvių darbininkų mėnesinis žurnalas.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo organas.

"Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879"

Metai 1.

1917 m. Gegužio - May mėn.

No 5. (8.)

KARUI PRASIDEJUS

Nors darbininkės ir darbininkai ir dėjome visas pastangas, kad tik išgelbėjus šią šalį nuo tų baisių žudynių ir naikinimo, bet mūsų pastangos ir pasiryžimai neapveikė besočio kapitalo. Ap-svaigę "patriotai", dėl aukso ir garbės, jau mus įtraukė į baisųjį karo sukurį. Amunicijos ir fa-brikantų papirktoji spauda be paliovos šaukė prie "apsigynimo"; o tam neprotaujanti darbininkai šventai tikėjo.

Augštesnės mokyklos jau virto kazarmėmis. Vaikai kiek išgalint mokinami kariško muštro, o mergaitės siuva įvairius kareiviams reikalingus daiktus, daugiausia mokinama prižiūrėti sužeis-tuosius. Žodžiu, visa kariškoji mašinerija jau eina, ir vis aiškinama, kad Amerika prasideda prie karo, dėl priartinimo greitesnės taikos, dėl gynimo Amerikos teisių ant vandenio ir dėl dau-gelio kitų gražių ir prakilnių tikslų. Bet apsi-dairiusieji aplinkui mato to visą "prakilnumo ir ideališkumo" tikslą gana aiškiai, prie ko tas vis-kas veda ir prie ko jau privedė trečias metas bekariaujančią ("apsiginančią") Europą.

Karo reikalams jau paskyrė septynis bilionus dolerių, kuriuos mes, darbininkai, turėsime sumo-kėti.

Talkininkai, reikalauja, kad tiktai duonos ir amunicijos daugiau jiems Suvienytos Valstijos pristatytų ir kad karą da ilgiau galėtų tęsti. Mai-sto gabenimas nė kiek nestabdomas, nors aiškiai matosi, kad jau Amerikos gyventojams prisieis badaut. Ir taip jau gyvenimui reikalingi pro-dukta neįperkama ir jei taip dalykai tęsis, bus dar blogiau. Tą visą sunkumą turės vilkt tiktai toji vargšų minia, nes ponams ateina geriausi laikai;

jiems, karą paskelbus, prasideda aukso gadynė, su kuria bus sunku persiskirt, užtat jie karą taip išgarbina, nes žino, kad jie nekariaus, o tiktai siųs tas nesusipratusių vergų minias, kurie da nemoka savo teises ir gyvastį branginti ir kurie už kapitalistų reikalus savo galvas guldo.

Priverstinas kareiviavimas jau 397 prieš 24 balsus priimtas. Reiškia, visi vyrai tarpe 21 ir 40 m. amžiaus bus varu imami kariuomenėn, bet jeigu prisieitų pašaukt ir daugiau kareivių, tai, be abejonės, bus šaukiami ir jaunesni. Taip gali pašaukti po ginklu ir ne piliečius.

Išėjus vyrams į karą, turės kas nors užpil-dyt jų vietas dirbtuvėse, turės kas nors jiems maisto ir drabužių parūpinti, reikės kam nors palaikyti šalyje judėjimą. Paėmus sveikus ir drutus vyrus kariuomenėn, jų vietas turės užimti moters, seneliai ir vaikai. Ir ant moterų darbin-kių guls da didesnė našta. Nors dabar jau darbi-ninkų sąlygos vos bepakeliamos, bet ateina da sunkesni laikai. Tos gražiosios svajonės apie šeimynų prižiūrėjimą jau ir iš minties išėjo. Šiandien stovi klausimas, kaip save ir kudikius nuo bado apgint. Nors per pustrėčių metų iš Eu-ropos ašarų ir kraujo upelių plaukė į Ameriką auksas, bet tai tik į keliato ponų kišenių, o mums jau reikia pradėt kovą su bado šmėkla. Jie da nepasisotino suviršum septynių milijonų jaunų vy-rų gyvastimis, tukstančiais nekaltų kudikių, mo-terų vargais ir ašaromis; norisi dar vis dau-giau ir daugiau sau aukų. Jie toj kruvinoj puotoj dar ilgiau nori lėbauti ir "tėvynę" garbinti. O kad čionai milijoninė minia skurdą ir badą velka, tai

kas jiems, jų moters ir vaikai sotūs, joms nereikės to visko atjausti, kaip kad darbininko moteriai išėjus vyrui į karą.

Užtat, draugės, argi galime tą viską ramiai sutikti ir toliau vilkti tą nepakeliamą našta? Ar turime ramiai sau žiūrėti į tas žudynes? Ar neturime kelt augščiau savo motinų ir moterų balsą? Karas jau prasidėjo. Jis įvyko priešais minių norą užtat, kad darbininkai atidavė savo teises ponų atstovams tvarkyti, o tie žiuri, kad tik jiems būtų gerai.

Mes turime dėti visas pastangas, kad tik grei-

čiau įvyktų taika, kad toms pragaištingoms žudynėms greičiau būtų galas. Mes turime dėti savo pastangas ir skleisti susipratimą tarpe minių, kad šis karas būtų paskutiniu. Musų moterų-darbininkių pareiga ir tikslas skelbti karui karą. Jei kas geidžia karų, lai tas pats eina kariaut, o mes nenorime žudyti nekaltus darbininkus.

Lai gyvuoja taika!

Lai gyvuoja brolybė tarpe pasaulio proletariato!

Šalin karai!

K. Petrikienė.

SUFRAGISČIŲ IDEALAI

Kas neatmena tų saldžių žodelių, kuriais Amerikos sufragistės dar taip neseniai vaišino publiką. Jos pirštu rodė į Europos skerdynių laukus, kaip į pasekmę moterų teisių nesulyginimo—nepripažinimo moteris lygiais tautos nariais. Jos šaukė vardan žemės ir dangaus, vardan žmoniškumo, Amerikos demokratijos ir šalies garbės, pagaliaus, net ir paties gerbuvio—duoti joms lygias teises. Savo prakalbose jos nurodinėjo į surukusias dirbtuves, kur kankinasi tukstančiai moterų, dirbančių po 9-12 valandų į dieną prie sunkių darbų. Jos piešė pasibaisėtinus paveikslus prostitutijos urvų. Smerkė kuoastriausia kudiškių darbo sistemą, vadindamos ją kudiškių vergija. Žodžiu, kėlė aikštėn faktus iš pat dugno gyvenimo ir rodė tą pelno ir išnaudojimo sistemos netikumą. O to viso pikto prašalinimui, kaip idealą ateities, piršo... sufragizmą, arba sulyginimą moterų politiškių teisių su vyrų. Jų svarbiausias motyvas buvo šis: “Kas gali geriau suprasti moterų padėjimą ir vargus, kaip jų seseris-moterys? Jeigu taip, tai tik jos ir gali duoti tinkamą atsakymą į ateities klausimą”.

Tai buvo gražūs žodžiai, ir dauguma lengvatiškių tam įtikėjo. Bet jie kaip buvo, taip ir liko tuščiomis, be vertės, frazomis. Nieko stebėtino, kad taip kalbėjo buržuazinės sufragistės. Jų tikslas—gauti lygybę politikoje ir jų kova ten pasibaigia. Jos neneša savo kovos kardo toliau už balsavimo skrynutės. Apie gerinimą buvio žemesnės klesos joms negalvoj. Politika jos tik nori pajvairinti savo tuščią, betikslį gyvenimą ir keliatui savo politikierių draugių suteikti riebiai apmokamas politiškas vietas, kurias dabar užima

vysiai. Štai delko jos taip kovoja prieš “vyrų vergiją”. Jos turi savo tikslą ir prie jo eina. Ir nieko stebėtino. Tik stebėtina kad ir liet. moterų dar taip neseniai buvo užsikrėtusių ta tuščia jų fraziologija. Net viena-kita buvusiu L. M. P. S. A. vadoviu, apie pora metų atgal, laikraščiuose, per taip vadinamąs “Moterų Skyrius” ir referatuose su pasididžiavimu šaukė: “Jeigu Europos moters būtų turėję balsavimo teises, tai šios kruvinos skerdynės mes nebutume pažinę”. Jos, vargšės, užmiršo, kad tik apšvietime ir mokėjime naudotis tom teisėm glūdi liaudies išganymas; panaudojimas gi jų išnaudotojų naudai neša liudžiai blėdį.

Kad taip yra ir bus po teisių sulyginimo, aiškiausia mums rodo pasielgimas Anglijos ir kitų šalių buržuazinių sufragisčių. Kur dingo jų generolas poni Pankhurst ir kitos, kurios ministerius ir kitus lordus botagais vaišino? Jos, karui kilus, tapo netik tylenės už žemę, bet ir visomis spėkomis gelbsti sukti karo mašiną. Tas pats ir Amerikoje. Ateinančiuose rinkimuose kelių valstijų piliečiai turės nuspręsti ar suteikti moterims teises politikoje ar ne. Amerikos sufragistės jau seniai to laukė ir rengėsi įtempti visas savo jėgas, kad įtikinti balsuotojus ir patraukti juos savo pusėn. Bet štai tampa apskelbtas karas ir musų sufragistės nutarė nevesti tos smarkiosios agitacijos, o atidėti tą visą darbą iki karas pasibaigs. Dabar, girdi, reikia paaukoti visą energiją ir spėkas, kad kuodaugiausia prisidėjus prie vedimo karo. O jeigu mes “šėyrai” dirbsime, tai kongreso “džentelmonai” suteiks mums tąs teises po karui ir be jokios kovos. Jos pamatė, kad einant

politikieravimo keliu galima daugiau laimėti, gal ir prie tikslo galima bus greičiau prieiti, negu aiškinant "vyrų vergijos" netikumą. Todel jos ir prarijo visus savo pirmesnius argumentus ir nuėjo paskui politikierius.

Viename savo organe jos neseniai rašė, kad dabar moters yra vyrų vergijoj. Bet ar žinot kokioj formoj jos mato tą vergiją? Manau, kad neįspėsit. Ugi štai kokioj: "Dabar moteris turi tankiai namie sėdėti vien delto, kad vyras neturi laiko nusivesti ją į teatrą. O kur jis praleidžia vakarus? Ugi tankiai agituodamas už 8 val. darbo dieną, ar ant kitų menkniekių". Taip sako tas organas ir išdidžiai pranašauja: "kada moters gaus lygias teises, jos privers tokius vyrus atsisakyti nuo tokių menkniekių, kaip 8 val. darbo dienos agitacija, o vėliau to, turės nusivesti moterį į teatrą arba bent į krutancius paveikslus". Tai ma-

tote koks moterų paliuosavimas joms rupi ir kaip jos tą moterų vergiją supranta.

Aš stovių už sulyginimą teisių visiems, neskiriant lyties, tikėjimo ar luomos. Visur, kaip draugijoje, taip ir politikoje. Ir tik todėl aš sekančių rinkimų dienoj balsuosiu už suteikimą tų teisių ir kviečiu kitus balsuoti. Bet aš netikiu ir netikėsiu, kad vien teisių sulyginimas permaintyt dabartinę išnaudojimo sistemą ant geresnės. Aš žinau, kad tik susipratusių vyrų ir moterų bendra kova tas bus atsiektas. Bet teisės sulyginti reikia. Tai bus kaip ir įrankis moterims darbininkėms, kurios mums pagelbės ateityje mūsų kovą laimėti. Antra, juk tai pats žmoniškumas, pati logika to reikalauja. Aš neabejoju, kad ir kiti piliečiai nors ir netiki sufragisčių saldiežuvavimui ir ne del jų tikslo—taip-pat balsuos už teisių sulyginimą.

Brooklyn, N. Y.

A. Petrika.

KRIKŠČIONIŲ PAŽIūros I ŠEIMYNĄ

BAŽNYČIA IR ŠLIUBAI.

Seniau ir krikščionys galėjo po kelias pačias turėti. Vienas raštas, išleistas 869 metais, draudžia kunigams turėti kartu po kelias pačias—kitiems žmonėms tai da leidžiama buvo. Didžiausias krikščionių karalius Karolis Didysis turėjo kartu šešias pačias. Da ir dvyliktam ir tryliktam šimtmeityje nieko pikta tame nematė, jei kas kelias pačias turėjo. Pagalios, karaliams ir kunigaikščiams visą laiką leidžiama buvo vesti kitą moterį da pirmajai nenumirus.

Daug šaukia dabar, kad socialistai, bedieviai šliubus naikiną. Istorijos nepažįstančiam žmogui tiesiog baisu ir pamislyt, kaip tai galima be šliubo gyvent, be bažnyčios palaiminimo. Tuo tarpu tas šliubas taip-pat daug vėliau atsirado, o ne kartu su krikščionybe: tik devintam šimtmetyj jis buvo įvestas. Iki to laiko visai be bažnyčios ir kunigo tai buvo atliekama, tik senovės papročiais vaduojantis. Ir kas pasakys, kad tuomet buvo silpnesni šeimynos ryšiai, negu dabar su kunigo palaiminimu? Ne, tuomet daug tvirtesni buvo tie ryšiai, kad ir jokia bažnyčia jų nešventino; vienas kitam buvo tikresnis, negu dabar. Iš to aišku, kad ne bažnyčia ir ne kunigas tą tvirtumą ir tikrumą duoda, o visai kas kita. Delto ir dabar tankiai galime rasti didžiausią peklą geriausių katalikų šeimynoje ir sutikimą, meilę ir tikrumą pas be šliubo gyvenančius.

Bažnytinis šliubas įvestas išpradžių ne tam, kad tame kokį sakramentą būtų matę, o tiktai, kad tokiu budu geriau būtų galima kontroliuot žmonės, kad galima būtų jų surašas vesti. Sakramentu apskelbė susijungimą vyro su moteria tik šešioliktam šimtmetyj visuotinas Triento susirinkimas. Tai buvo reformacijos laikais, kuomet katalikų kunigija juo labiau rupinosi paimti žmones į savo rankas.

Kunigų bepatybė galutinai buvo įvesta tiktai 1074 m. popiežiaus Grigaliaus septintojo. Mainco kunigai (vakarų Vokietijoje) del to skundėsi: "Jūs, vyskupai ir abatai (kloštorijų perdėtiniai), turite didelius turtus, kunigaikščių stalą ir puikių karietų; mes, beturčiai, žemieji kunigai, nieko neturim savo palinksminimui, kaip tik pačią. Susitūrėjimas yra puiki dorybė, bet ištikrųjų ji yra sunki ir skaudi".*)

Ta kunigų bepatybė buvo įvesta tuo laiku, kada ėjo kuoastriausia popiežių kova su karaliais: popiežiai norėjo turėti savo rankose ir pasaulio valdžią. Jie keikė tuomet be susimylėjimo tuos karalius, kurie nelenkė prieš juos galvos. Žmonėms liepdavo neklausyti jų. Tam reikalingi buvo jiems atsidavę talkininkai. Tuo tarpu, turėdami šeimynas, kunigai tankiai priversti buvo lenktis prieš pasaulinę valdžią. Delto 1074 m. jiems

*) Žr. Uves Guyot. Les theories sociales du Christianisme. II laida. Paryžius.

galutinai buvo uždrausta moterį vesti. Tada pradėjo jėit į madą "gaspadinių" laikymas.

Reformacijos laikais Liuterio ir Kalvyno pasekėjų kunigams vėl buvo leista moteris vesti. Tai įvyko ypatingai delto, kad ištikrųjų tos kunigų bepatybės visai nebuvo. O jei jau taip yra, tai geriau atvirai vesti, negu slapta prostitucija užsiimti.

Kuomet didieji reformacijos karai visiškai sunaikino Vokietiją, kuomet miestų ir sodžių tukstančiai buvo sudeginti, kuomet gyventojų daugelyje vietų vos trečioji, penktoji ir dargi aštuntoji, dešimtoji dalis beliko, katalikų bažnyčia vėl leido po dvi pati turēt. Taip buvo Bavarijoj. 1650 m. Niurnbergo seimas uždraudė vyrams, nepasiekiusiems 60 metų, eit į vienuolyną. Buvo išleistas taip-pat prisakymas, "kad visi kunigai, nepriklausantieji kokiam-nors ordeni arba kanonikatui (aukštesniam kunigijos laipsniui), turi vesti". Šiaip žmonėms leido vesti po dvi pati ir prisakė kunigams žiurēt, kad vyras abiem lygiai rupintųsi.

Ispanijoj 1623 m. buvo išleistas įstatymas, kuriuo visi vedusieji nuo 18 iki 25 metų buvo paliuosuoti ilgam laikui nuo visų mokesčių. Beturčiams dargi buvo duodamos iš tam tikrų kasų dalys. Tėvai, turintieji bent 6 vaikus (ne mergaites!) buvo visiškai paliuosuojami nuo mokesčių.

Prancuzijos karalius Liudvikas XIV paliuosavo keturiems arba penkiems metams nuo mokesčių visus vedusius iki 21 arba 20 metų. Visiškai paliuosuoti buvo nuo mokesčių, kas turėjo 10 gyvų vaikų, ir nė vienas jų nebuvo kunigas, vienuolis arba vienuolė. Bajorai da gaudavo už tai nuo 1 iki 2 tukstančių lyrų dovanų, o šiaip laisvieji žmonės, nemokėjusieji mokesčių,—pusė tos sumos.

Kuomet gi rodėsi, kad jau perdaug esą žmonių, stengėsi susiaurint vedimą: amatninkų "gizeliams", tarnams ir tarnaitėms kai-kur visai buvo uždrausta vesti; arba jie turėjo išrodyt, kad jie nebus sunkumu savo valsčių. Kas neišpildydavo visų įstatymų reikalavimų, žiauriai budavo baudžiamas; katalikų Bavarijoj buvo už tai pliekiami ir į kalėjimą kišami. O gyvenančių be šliubo juo daugiau atsirazdavo, juo sunkiau buvo šliubas gauti.

Tą patį matome ir devyniolikto šimtmečio pirmojo pusėj. Pietų Vokietijoj ir Austrijoj vėl buvo padidinti vedimo metai, pradėjo reikalaut, kad vedantieji turėtų turto, kad jų gyvenimas apsaugotas būtų. Beturčiams pasidarė negalimas

legalis vedimas. Vienok tuo budu negalima buvo suvaržyt žmogaus prigimimo—ir kai-kuriuose mažiukėse Vokietijos valstybėse atsirado beveik antra tiek mergų vaikų.

BAUDŽIAVOS GADYNĖ.

Baudžiovos gadynėj juo daugiau vaikų turi baudžiauninkas, juo daugiau darbininkų; delto tuomet ponai, kunigai ir bažnyčia da paturėjo vedimą. Į vienuolynus traukė ypatingai tuos, kurie turto turėjo. Negalima buvo tuomet baudžiauninkui laisvai vesti: ponas jiems tankiai pačią ar vyrą skirdavo. Jis taip-pat galėjo perskirt porą, sau pasiimt baudžiauninko dukterį. Seniau jam priklausė dargi pirmoji naktis. Lotyniškai vadinosi ta teisė: "Jus primae noctis" (Pirmosios nakties teisė). Vėliau pasidarė galima nuo jos atsipirkti.

Zugenheim rašo, kad ypatingai saugoję tą teisę iki penkto šimtmečio pradžios Amieno vyskupai. Škotijos karalius Malkolm III leido vienuolikto šimtmečio gale pinigais atsipirkti. Bet Vokietijoj da ilgai viešpatavo: iš 1496 m. švabų vienuolyno Adelbergo archyvo matyt, kad Biorlingo baudžiauninkai galėjo tokiu budu atsipirkti nuo pirmosios nakties: jaunikis turėjo atnešti druskos ritinį, o jaunoji 1 svarą 7 šilingus arba patelnę tokio didumo, "kad ji galėtų į ją užpakaliu atsisešt". Kitose vietose jaunosios atsipirkdavo suriu ir sviestu; jo tiek turėję but, "kiek buvo jos užpakalio storio ir sunkumo". Katalikų Bavarijoj pirmosios nakties teisė buvo neišnykus ir devynioliktam šimtmetėj. Lenkijoj ir Lietuvoj ponai laikė pilna savo teise gėdinti kiekvieną įpuolusią jiems į akį mergaitę ar moteriškę.

Kits kito pačių viliojimas taip-pat plačiai buvo išsiplatinęs. Kariuomenėj viešpatavo baisus ištvirkimas. Begaliniai karai ir marai nuolat piovė žmones, tyrais pavertė daugelį kraštų. Daugelis moterų negalėjo ištėkėt; jų tukstančiai slankiojo kartu su vyrais-klajunais vieškeliais, gyveno giriose, kareivių liogeriuose; jų pilna buvo prieglaudose ir kalėjimuose, taip-pat paleistuvavimo namuose.

Įstatymų ir bažnyčios jau tuomet buvo pašventinta prostitucija. Jų namų buvo visuose didžiuosiuose miestuose. Pelnas iš jų ėjo miestui, ponui ar kunigams—kam tas miestas priklausė. Kaip ir visi amatninkai, prostitutės turėjo savo cechą (draugiją), savo vėliavą. Kartu su kitais cechais jos dalyvaudavo įvairiose procesijose ir šventėse. Pageidaujamos jos buvo viešnios ir ku-

nigaikščių rumuose. Persekiojamos buvo tiktai nepriklausančios cechui prostitutės, kurios toms amatninkėms konkurenciją darė. Kuomet karalius Vladislovas 1452 m. į Vieną ėjo, miesto valdyba nusiuntė jo pasitikt prostitutėjų deputaciją, tik lengvais gazais apsidengusių. Įeidamas į Briugge, karalius Karolis V buvo sutiktas plikų prostitutėjų deputacijos—ir, žinoma, suminkštėjo jo širdis. Augstiesiems svečiams buvo duodamos miesto kaštu merginos... Paleistuvės reikalingos buvo “kad geriau būtų apsaugota šeimyna ir mergelių garbė”. Panašiai teisingo paleistuvių namus ir senovės Atėnuose, panašiai teisinga ir dabar. Užtat suvadžiotą ir pamestą mergaitę, kuri nesitverdama savo vaisių užmuša, žiauriausia mirtim baudė.

Iš senų laikų Dievo “pamostytųjų” karalių rumai—tai buvo didžiausio paleistuvavimo vieta.

Bebelis sako: sunku pasakyt, kuriam jų pirmenybė priklausė,—šiandien tai buvo vieni rumai, rytoj—kiti. Karalius sekė didikai, didikus—paprasti bajorai, o didžiuosiuose miestuose ir turtingieji miestiečiai. Blogiausia buvo Paryžių ir Vienoj, kuomet da tenai viešpatavo katalikų bažnyčia—aštuonioliktam šimtmečiuje. Po Vieną tuomet vaikščiojo tokių patarlių: “Reikia mylėt artimas, kaip pats save, tai yra reikia mylėt kito pati, kaip savo”; arba: “Jei pati eina į dešinę, vyras gali eiti į kairę”; “jei ji pasiima sau sargą, tai jis iškosi sau draugės”. Apie Paryžių neverta nė kalbėt: ten katalikų karalių ir didikų paleistuvavimas buvo gal da didesnis, negu dabar. Vienok nieks už tai jų nebarė, nieks nesvaidė į juos perkunų, nes ir augštoji kunigija ne augščiau už juos stovėjo. Ji tik žmonėms taisė pragarą ant žemės ir rodė rojų numirus.

MOTERIS IR BLAIVYBĖ

Blaivybės klausimas yra senas klausimas, bet mums, moterims, jisai yra naujas, ypatingai “Moterų Balso” skaitytojams, nes ikišiol “Moterų Balse” tasai klausimas dar buvo nepalietas.

Kodel mūsų moters nesirupina blaivybe?

Lietuvių vyrai (kalbų apie socialistus) visuomet sako, kad kova prieš girtuoklybę, tai esąs tuščias darbas, tik bereikalingas spēkų ir laiko eikvojimas, nes girtuoklybė paeinanti iš ekonominių priežasčių, iš skurdo, ir blaivybė įvyksianti tik socializmo laikuose. Bet tai tik vyrų fantazijos. Apie tai pakalbėsime vėliau.

Man norisi surasti priežastis, kodel mūsų progresyvės moters blaivybės dirvoje nieko ikišiol neveikia? Ar ir jos laukia sykiu su vyrais, kad socializmas alkoholį panaikintų?

Nejaugi jūs, Draugės, nematote tų ašarų, tos vargų naštos, kurią jums alkoholis užkrovė? Oi, matote jūs tą visą gerai, nes ne viena iš jūs savo nugara esate tai patyrę, ne vienai jums yra sugriautas gyvenimas patekus į baudžiauninkes girtuokliui vyrui. Tai ko gi jūs tylite, kodel neprabylate ir nestojate kovon prieš girtybę?

Veikiausia bus todėl, kad didesnė dalis mūsų moterų nė kiek blaivesnės už vyrus. Baliuose prie žaliųjų staliukų, šeimyniškose pramogose prie bačkucių ir svečiuose alum ir dėgtine besivašinančias mūsų drauges matyti tai ne naujiena. Moterų abstinančių, kurios iš principo nevartotų

alkoholio taip-pat reikia su žiburiu jieškoti, kaip ir vyrų. Bet vistik blaivininkijų moterų yra žymus skaičius. Tas drauges aš ir kviečiu talkon.

Kodel mes turime kovoti su girtybe.

—Kova su girtybe, tai klesų kova,—pasakė vienas žymus socialdemokratas Bremeno konferencijoje 1904 m., kuomet ėjo karštos diskusijos, ar socialistai turi kovoti prieš girtuoklybę, ar ne. Visi blaivybę remiantis socialdemokratai buvo tos nuomonės, kad girtuoklybė yra didžiausia progreso stabdytoja darbininkų tarpe, kur girtuokliavimas per daug išsiplėtojęs, negalimas yra joks svarbesnis organizacinis darbas. Naikindami girtuoklybę, mes pagreitinsime apšvietos darbą, o tuomi paskubinsime bjaurios kapitalistinės tvarkos sugriovimą, įvykinimą geresnio darbo žmonėms rytojaus. Todėl tai ir sakoma, kad kova prieš girtuoklybę, yra sykiu ir klesų kova.

Mano nuomone, nekovoti su girtuoklybe, o laukti, kol ją panaikins socializmas, yra didžiausia klaida.

Jeigu mes nekovosime, o merdėsime alkoholyj paskendę, mes neturėsime kada šviestis, negalėsime sveiku protu svarstyti savo organizacijų reikalus, mes socializmo nesulauksime šimtmečių—šimtmečiais. Nes juk socializmas įvyks tiktai tada, kai visi žmonės apsišvies, o ar alkoholyj mirkstant galima atsiekt apšvieta, kada ir pinigai, ir protas, ir laikas prageriamas.

Alkoholis—moterų ašaros.

Organizuokimės, moters, prieš alkoholį! Iš-eikime į viešą kovą prieš jį. Apie 60% mus vyrų yra alkoholikai. Jie vaikštinėja per naktis iš smuklės į smuklę, daužo kaulelius „pulruimiuose“, praleidžia pinigus, tuos paskutinius trupinius, kurie nukrito, kaipo išėdos nuo kapitalisto stalo už 10-12 val. juodo darbo dirbtuvėje, o mūsų sesės, apkrautos tankiai kruva šeimynos, turi ašaras vienos pasilikusios braukti. Jie geria, taip! Geria smuklėse kruvinas savo moterų ašaras!

Girtuoklybė—šeimynų ardytoja.

—Girtuoklis, tai ir paleistuvius—išsitarė syki viena draugė. Ir ji pasakė teisingai. Girtos moters su tokiais pat girtais ir svetimais vyrais greitai susibičiuliuoja, nes svaigalai sąžinės sąvoką užmuša.

Kas nuveda mūsų vyrus į paleistuvybės namus, jei ne alkoholis? Prostitutės taip-jau dažniausia alkoholio aukos. Daktarai skaitlinėmis yra prirodę, kad didesnė dalis jų pacientų gavo lytiškas ligas girti budami. Didesnė dalis persiskyrimų taip-jau yra su girtyste susiję. Blogiausia gi tai tas, kad alkoholis ardančiai atsiliepia ant kūdikų, ant visos gentkartės.

Alkoholis ir kūdikiai.

Šitas klausimas yra plačiai išaiškintas dr. Holitzero knygelėje „Alkoholis ir kūdikiai“, kurią išleido Barabošiaus vertime „Keleivis“. Alkoholikų tėvų kūdikiai dažniausia buna silpno sudėjimo, bukapročiai, linkę prie melagysčių, keršto ir kitokių blogų dalykų, nes alkoholis sudarko pobūdį, užslopina viską, kas yra dailaus ir prakilnaus, o išvysto žemus geidulius.

Alkoholis pabaigia tą, ką alginė vergija yra

pradėjusi. Jis išnaikina ateitį ir atima viltį, kurios negalėjo atimti nei baisiausias išnaudojimas,—sako dr. Holitzer.

Bet kas baisiausia, tai kad alkoholis pragaištingai atsiliepia net iki 4 gentakčių. Alkoholikų ainiai buna silpnapročiai, palinkę prie paleistuvybės, taip-pat girtuokliai.

Boikotuokim alkoholį!

Matydamos tokias baisias alkoholio pasekmes, argi mes, sesės, sėdėsime ir ilgiau ramiai ir leisime ašaras delei niekingų girtuoklybės įpročių.

Gana. Pakanka vargo ir blaiviam gyvenime. Pirmiausiu mūsų obalsiu kovoje su girtyste turi būti: **Šalin girtos pramogos!** Šalin bačkos rudžio ir degtinės bonkos iš mūsų draugijinių balių, iš vestuvių, krikštynų, šermenų ir kitų šeimyninių pasilinksminimų.

Mes, moters, dalyvaujame draugijose, jų susirinkimuose, ar mes pakeliame savo balsą, ar už protestuojame prieš tuos narius, kurie balius, piknikus ir kitokias pramogas nutaria rengti su svaigalais?

Liaukime pačios vartoti alkoholį. Išmeskite ašočius (dinerkes) iš mūsų namų, atkalbinėkite savo vyrus nuo girtuokliavimo ir visur ir visame boikotuokime svaiginančius gėrimus.

Protestuokime prieš tas draugijas ir kuopas, kurios baliuose vartoja svaigalus, neikime pačios į tokius balius, nepardavinėkime joms tiketų ir atsakykite visiškai nuo dalyvavimo girtose pramogose!

Padarykite tą delei mūsų busiančių kūdikų, delei mūsų tautos, delei priskubinimo socializmo, ir delei mūsų pačių labo. **Julė Kurkulienė.**

NORS...

Nors gyvenimas ir silpnin' jiegas,

Nors krutinę man spaudžia vargai,

Nors kalnai nugriūtų, užklotų klonis,

Bet viltis vienybės man niekad nežus.

Dabar toj vienybėj, tai. yr' mūsų viltis

Kovai už buvį ir brangią ateitį.

Užtat draugiškai viena kitai ranką duokim

Ir visos sesutės liuosybės keliu eikim.

M. L.

AR ŽINOTE, KAD

Vokietijoje prie gelžkelių dirba virš 36 tūkstančių moterų?

* * *

Donia, Anglijos ministerių pirmininko David Lloyd George moteris, tankiai redaguoja jo kalbas.

* * *

Švedijoje laike vestuvių ceremonijų jaunikis paima botagą ir su juomi prieina prie jaunosios. Tas reiškia, kad jis nuo šio laiko tampa jos viešpačiu ir valdonu.

Madonna.

K L A M P Y N Ē

(Galas.)

Kol veselē uzē, svečiai viesējo, Marelei nē šio nē to. Bet kaip paliko viena... Karčiomis ašaromis apsiptylē. Pasijuto kaip ī kokj rusj ģmesta, kaip ī kokiā klampynē ģstumta, ir prie žmogaus, kaip prie šalto pečiaus pririšta... Nebēra išējimo, nebēra vilties ko geresnio, ģia turēs kankintis iki pat grabo lentos... Kur dingti? Nebeatverksi... Toliau liko priversta imtis darbo, nes Tautkaus samdyta gspadinē po veselēs išējo, paliko Marelē viena. Ģia karvelēs, avelēs jos parvartytos, tetušio jos daliai skirtos, reikia apziurēti, kaip savo mylēti, ogi ir nevalgius negali buti.

Per žiemā, per gavēniā, Marelē viena šiaip, taip sukasi. Pavasaryj atsivērē laukų darbai, tarnaitēs neturi. Minējo vyrai, jog viena nevalioja, bet jis nesamdo, negauna ar nenori, tik tyli.

Marelē plēšosi, draskosi su darbais. Vyras turi nusišamdēs bernā ģi piemenj. Marelei vienai namų apyvoka, šeimyna, gyvuliai, pienas, daržai... O prie karšto darbo ir ģ laukā reikia išbēgti.

Prakaituoja, darbuojasi Marelē ir tankiai vakare per nuovargj rankų ir kojų nebejaucia. O vyras—tarsi neišmanš, nematš... Kad bent šiltā žodelj kuomet tartų, kad bent paguostų... Nei ton pusēn. Rodos, taip reikia, taip turi buti. Pati kaip ģ jungā pakinkyta turi traukti vagā... Juk ne dykai paċiā penēti apšivedē?...

Berods, Marelē nuo vyro blogo žodžio negirdi, bet vis kaip koksai akmuo jā slēgia... Vīs, rodos, prasikaltusi, kā nuskriaudusi... Kantriai kenčia tokj vyro atšalimā. Tik atsiminus jai Kostutj, kaip replēms širdj sugniauzia.

Per rugiapjutę vienā vakarā Marelei rodos kas kojas pakirto, krito ģ lovā. Naktj baisiai susirgo, dyguliai varsto, iš lovos mēto, asloje galiuojasi. Vyras pajuto, pašokēs išējo. Netrukus atbēgo Tautkaus teta pažiurēti kas ģia dedasi.

*Rytmetyj saulei tekant jau visas bobas telegramos aplēkē:

—Tautkienē sugriuvo! Tautkienē—susismulkino!—Tuoj visas griebēsi uz knygų, kalendorių, subruzdo laikā—mēnesius, savaites rokuoti. Viena išrokavo nuo šilinēs, kita nuo Ražančavos, kita nuo Visų Šventų. Šueidamos prie šulinių, po daržus, per tvoras susikišdamos ginċijosi, savo išrovavimus prirodinējo, juokēsi:

—Bagotā, bagotā, Tautkus gavo... Še tau, šunie, devintinēs!...

—Gerai! Sakiau, taip ir reikia... Skyrē, skyrē ir išsiskyrē—iš visos mēsos uodegā...

—Su pavirziu išsiskyrē ir tas gerai.

—Neturtėlēms nedyvai nušlypti... Bet Kovalyċia, vienturtē, kaip akis kaktoje uzlaikoma, lyg paukštis klētkoje... Delto, mat, turējo praikšā...

—Nesirgkite svetima liga, gal pats Tautkus paskubējo... Lyg nesilankē?...

—Na, kā pasakē!—Tautkus! Pats tikrasis...

—Keno ģia butų, keno ģia butų?—Tas klausimas ģ didelj rupestj bobas vedē.

—Paprentavosim Tautkų,—praminē viena.

—Bene tas liurbis žino,—juokēsi kitos.

Tautkus susirupinēs, kad ģia tokia sugaištis ištiko. Rugiai nepabaigti vežti... Ģia krikštynas kelti, kumų jieškoti... Šiokias-tokias krikštynas kelti, nors del svieto akių. Vaikšċioja nusiminēs. Kaip tik Tautkus pasitiks lauke, ar sodziuje bobas, kiekviena žiurēdama jam ģ akis šypsoi:

—Kas girdēti... kas naujienų...

Jis neapsikenċia, tik nusispjauna, rodos kuomi prasikaltēs, rodos visi pirštais jį bado.

Marelē vėl gulēdama verkšlena. Viena tik teta nenuleidžia nosies. Vaikelj vanoja, vysto, džiaugiasi, buċiuoja.

—Koks gražus rubuilēlis! ģ Jurgj. Ganyk! Lupā man traukia, išalkēs iš kelionēs mažilēlis!

—Neverk, nesirupink,—ramino Marę.—Špygā visiems... Ko ģia turi bijoti?.. Vyras žinojo, neturi tiesos pykti.. Tautkų užpuolusi vėl barē:

—Ko ģia, dabar, raukais, lyg vyžina. Kas, netinka? Juk žinojai, pasisakēs... Ar neturtingā gavai, ar nedarbininkē? Pajieškoti kitos tokios... Sveika, tvirta, iki paskutinēs dienos dirbo, o vaikas kaip cibilis... užsiauginsi piemenj, darbininkā. Kas ģia bēda?.. Duonos užteks, bile tik sveiki... Turēk protā, buk vyras... Eik, Marelē nuramink... Visiems špygā, bile tarpe savēs geruoju.

Nusiramino truputj ir Tautkus. Marelē paglostē, pieno, arbatos pasiulē, liepē gulēti, nesirupinti... Bus gerai.

Marelē norētų duoti žiniā mamytei, bet nēra kaip, toks karštas darbymetis ir ģia ir ten, niekas nenorēs gaišti... Ant galo, visi sveiki, nēra nē reikalo.

Visas didžiasias bēdas jau praleido, Marelē

nusiramino. Teta tokia gera, viską taiso krikšty-noms, viską aprupina.

Išvežant krikštyti vaiką, kuma paklausė:—kuo vardu parvežti?..

Te buna Jonelis,—paskyrė Marelė.

—Nenoriu, neleisiu savo vardą valkioti tam!..—sušuko Tautkus, visiems svečiams, kaimynams girdint.

Bobos viena į kitą—žvilgt, žvilgt!

Še tau Marele, už sykiu jau smugis!

—Nenori Jonelio, tai bus Jurgutis—užsišoko teta. Šventas Jurgis gyvulių globėjas... O čia užaugs ukininkas, Tautkaus naslednykas... įpėdinis... Koks gražus mažilėlis!—bučiavo vaiką duodama kumai.

Toliau krikštynose parvažiavę kumai, apstatė stalą buteliais, kuma apkrovė užkandomis, apraikė pyragais. Svečiai, girdami kumų pyragą, prabilo, suklego, smagumas kaip iš maišo pabiro. Bobos įkaušusios pradėjo pliaukšti:

—Viešiamė, geriame, ačiu, iš Tautkaus malonės... Bet nusimanyk, nabagai, labai tankiai teks tau krikštynas kelti...

—Kiek tai lopšių reikės, kaip tam vokiečiui, —kas mėnesį...

—Ne kas mėnesį, ką plepi—kas pusmetį.

—Geras bičiulis tau paviržį priteikė... kame tokį gerą radai?..

Žodis po žodžio svečiai, bobos, kaip yломis Tautkų bado, o tas irgi įkaušęs ginčijasi:

—Kas kam rupi, keno jauteliai, bile tik mano veršeliai... Gerkit, neguoskit!.. Sveiks!—visa troba kvatoja.

Marelė, kamaroje gulėdama, tokius saldžius juokus girdi. Vis kaskart balsiau, kaskart drąsiau bobos Tautkų bado ir sykiu Marelei kaip peiliais širdį raižo.

Jurgutis pradėjo verkti. Kas ten ką pasakė, Marelė nenugirdo, tik Tautkus balsiai nusikvatojęs tarė:

—Dikta kakarinė, geras dainininkas ir muzikantas... Reikės tik suvamaį mašiną įtaisyti, važiuos tėvo pėdomis...

Marelei net prakaitas išpylė.

—Še tau prizadai—“mokėsiu nuo apkalbų apginti...” Puikiai gina!

Toliau Marelė taip-pat su ukės darbais, su šeimyna vargo... Vieną tik džiaugsmą iš Jurgučio turėjo; kudikis kaip ant mielių augo: sveikas, gražus, kaip spindulėlis, o greitas kaip žibulėlis. Visi džiaugėsi, gyrė: bobos grobstė, bučiavo, šokino; bet sykiu neužmiršo ir žodelį bastelėti:

“šepgaudiuk” arba “slapukiuk”. O jau dvi ar ke-
lios džiaugdamosois vaiku tuoj paaikino:

—Tėvų vaikas niekuomet nebus toks gražus, nė mandrus, kaip ben...kas... arba:—mergos vaikas visuomet sprausus.

Namie irgi tie patįs pyragai. Nespės Jurgutis suverkti, tuoj Tautkus:

—Motin! Maldyk savo muzikantą!.. Ausis užspiegs... Duok darbo—siuti!..

Privaišinta Marelė skaudžiais žodeliais priekaištų, glauzdama kudikį graudžiai verkė:

—Už ką mes kenčiame, už ką mumis kaltina?... Kuomi tu, kudiki, kaltas? Kam tau to tėvo, kam man to vyro reikėjo? Kam į tą peklą nuvarė?! Tiek dirbdama, kaip čia, ar nebučia viena užauginusi savo mažilėlį. Gal butų Kostutis atsiradęs?... Kam mums reikėjo, prie to šalto, medinio stulpo amžinai prįrišti?! Į tą prakeiktą klampynę įbristi. Žemaitė.

P. STANKUVIENĖ.

Viena iš pirmutinių L. M. P. Susivienijimo tvėrėjų, kuri daug darbavosi tarpe Brooklyno moterų, skleisdama šviesos spindulį. Mirė gegužės 5 d., 1910 m.

Nors velionės, P. Stankuvienės, jau keliatas metų, kaip neturime tarpe savęs, bet josios pradėtąjį darbą mes stumsime pirmyn.

ANT KRANTO UPĒS.

Papasakojimas O. Dimovo.

O mylimos upės, keno vilnys tyliai banguoja tarp žaliuojančių krantų.

Melancholiškos upės—ilgi kaspinai nuliudimo! Čia pasilsi širdis, čia ramiau kilnojas krutinė. Vaikai linksmai gieda ant kranto. Įsimilėjusieji atėję mėnesienoj svajoja apie savo laimę. Užsi-mąstęs poetas, kurį mieste nė tai išjuokia, nė tai godoja—apvienėjas klaidžioja po krantą ir gal but, girdi tą tolimą ne “čionykštį” seniai mirusį balsą... Žaliuojanti gluosniai šlamėjime savo lapų pridengė tą balsą—vargingą balsą, negirdimą žmo-nėms su akmenine širdžia.

Tokios meilios upės miestų, kurios žino daug ir galėtų pasakyti apie daugelį! Tos upės, kurių pakranciais išsidraikę miestai, visada slėpė dugne savo nuliudimo paslaptį, negirdėtą tragediją. Kiek dramų sulošta šaltuos vandenynuos! Kiek ašarų praliety jose!

Kiekvienoj miesto upėj palaidoti mergelių nuliudimai, mergelių laimės. Apie tai žino gluosniai auganti ant žaliuojančių krantų, naktis ir apvienėjas poetas. Apie tai užmiršta žmonės... Žiaurus gyvenimas, giliai įsišaknėjęs silpnumas, tamsa veja į upę vis naujas ir naujas aukas.

Mergelės su suviltom širdim žino, kaip kartų vandens miesto upių! Apgavo meilė,—priglaus paskutinį kartą, ir praris smakas banguojančios vilnies.

Paš visas tautas, suprantama, visose šalyse, suviltos mergelės krinta nuo kranto į vandenį. Baigia savo gyvastį mėnuliui šviečiant arba tam-sioj naktį—ir ne tik savo, bet su savim jos nusi-neša ant dugno ir tą mažą dar negimusią nekaltą dušėlę, kuri pavadinta prie gyvenimo meile... “ne įstatymiška” meile, kaip išsitarė žmonės su akme-nine fanatiška širdžia.

Vaidentuvė tautų apgyvendina upes nymfom. Mes, žinoma, netikim į nymfas. Bet visgi, kur dingsta tos nekaltos, kenčiančios dušelės suviltų mergelių? Ir visos svajonės? Ir bereikalingai iš-lietos ašaros?

Tylios, grobščios, viliojančios upės—kapiny-nai suviltų širdžių!

Kiekvienam gražiam mieste nuolatos atsikar-toja ta prasta, baisi gili drama. Upė tarsi vilioja, tarsi žavėja savo baisiais burtais. Kaip gerai, kaip stebuklingai ant kranto! Medžiai penimi vandens upių, auga puikiai ir linksmai. Čia augš-

tesnė ir buinesnė žolė, čia aiškesnės spalvos kviet-kų. Žalumynuos prisiglaudęs suolelis, arba guli senų laikų akmuo, tarsi tyčiomis pagamintas įsi-mylėjusiems. Vieta del čistos meilės. Aukuras, ant kurio bus atnešta nekalta auka ir garbė go-daus dievaičio Eroso.

Pavasaris meilės prasideda čia. “Įsimylėju-sieji jieško apvienėjimo”—pasakė piktas protingas žmogus su išjuokiančia ir šalta širdžia, Shopen-hauer. Įsimylėjusieji jieško apvienėjimo. Tarpe gamtos tyresnis jų balsas ir tikresni prizadai. Ant jų šlama žaliuojanti medžiai. Po jų kojų tęsiasi upė. Ji apsupta mėnulio šviesa: įsimylėjusius visada žavėja mėnulio šviesa! Toji upė greitai pavirs kapinynu del vieno iš įsimylėjusių—del tos pusės, kuri silpnesnė. Bet apie tai ji nežino. Apie tai ji nesvajoja. Tik baisus nuliudimas spau-džia širdį. Gili meilė visada baisi—delto, kad ant dugno jos baisi, skaudi mirtis.

Gyveno mergelė mieste. Ar ne vistiek, kaip ją vadino? Pas ją buvo tokia-pat jautri širdelė, kaip ir pas visas. Tokis pat jaunas karštas krau-jas, kaip ir pas visas. Tokios pat meilios ir ma-lonios akys, kaip ir pas visas. Ar gi ne vistiek kaip ją vadino?

Ji buvo aštuoniolikos metų. Jisai—dvide-šimts keturių. Kas jisai buvo? Del mūsų papras-tas jaunas žmogus, kokių daug šiame pasaulyje. Vienas iš tų, kurie paniekina silpnuosius ir myli už viską labiausia save. Toksai Jisai del mūsų. Bet del aštuoniolikinės mergelės su karštu krauju Jisai, suprantama, kitoniškas. Apjakusiom akimi žiuri į Jį, tiki jam. Visas jos gyvenimas, visa viltis, visa jos siela jo lengvatikiškai žaidžian-čiose rankose.

Ant kranto upės mėnuliui šviečiant prasideda jų meilė. Mergelė nesupranta, apie ką šnabžda lapai artimų medžių ir apie ką muša vilnys. O medžiai ir lapai kalba apie tai, kad ir prieš ją buvo tokios pat. Kad dugne upės palaidotos jos sesės. Ir sielos jų persergsti ją. Ji negirdi, Ji akla. Ji kurčia.

Praslinkus keliems mėnesiams. Ruduo. Šalta. Šalta ant širdies. Apvienėjus, paniekinta, apleis-ta, klaidžioja, nerasdama sau vietos. Neramu-mas kankina ją.

Ką-gi daryt, kur dingt?

Plačiam pasaulyj nesiras del jos vieta. “Ji-

sai" prasišalino, atstumė, išjuokė, apgavo ją. Greitai sužinos giminės. Sužinos piktasis tėvas, visi rodys pirštais. Užnuodys ant smert.... koks baisumas!

Rudens vėjas. Kaip staigu temsta!...

Praeina dar keletas dienų ir tampa liudniau; geležinis išėjimas apsupo ją. Nėra išganymo. Vientėlis išėjimas:—mirtis.

Naktis. Visi miega. Kur-nekur stubelkoj žiburėlis spinkso. Ar sėdi kas prie knygos? Kankina ką nesveikata? Bene ten žiba mažiukas laimės žiburėlis?

Mergelė klaidžioja po gatves. Nėra kur dingt. Nėra del ko gyvent. Gatvės, kurios jai buvo pažįstamos nuo kudikystės, dabar tarsi stumia ją! Akmens drėgni, vėjas šaltas, uždarytos visos durys.

Ir štai ji ant kranto upės. Kaip ji persimainius. Nejaugi toji upė pavasaryje taip žavėjo mėnulio šviesa, siulė laimę saldžia savo šypsa?

Medžiai šlama kitioniškai, liudniau:

—Mes žinojome, kad tu sugrįši prie mūsų. Mes persergėjome.

Upė iškilo, vanduo jos juodas, baisus. Ji laukia. Daug buvo tokių mergelių—viena daugiau...

Ryte trukšmingai kalba apie mergele, kuri nusiskandino. Daugumas gailisi jos. Ji buvo gera mergelė—tik truputį lengvatikė—jūs žinote. O paskui užmiršta.

Ateina ir vėl pavasaris, žydi kitioniškos kvietkos, apgaudinėja nauja meilė. Jau kita pora išimylėjusių sėdi ant kranto. Ir vėl mergelė savo širdį atiduoda kitam draugui. Ar ne vistiek kaip ją vadino?

Artimuos kaimelius kužda balsas—balsas nusiskandinusios, balsas prapuolusios: — Apsisaukok! Apsisaukok! Aš buvau tokia, kaip tu. Tu busi kaip aš. Bet mergelė negirdi. Jos niekada negirdi. Jos aklos... kurčios...

Vertė Stasė G—nė.

ŠEIMYNIŠKA LAIMĖ

Sveikata ir laimė šeimyniškame gyvenime, padaro šeimyną laimingą.

Šis kapitalistiškas surėdymas taip šeimynas pavergė, kad girdisi vaitojimai iš darbininkų luomos šeimynų, nes kapitalas nuo darbininko viską atėmė. Atėmė maistą, jis turi rupintis, kad turėtų ką pavalgyti šiandieną, kuomet jūs pamąstot apie rytojų, tai ant galvos plaukai stojasi, jog negalite apsirupinti ant toliaus, kaip greit darbo neteksi, taip greit šmėkla bado ir grasina.

Jei šeimyna, vyras ir moteris, supranta šį kapitalistišką surėdymą, ir permato iškur vargas pačina, pasikalba, kaip kovoti su skurdu, vienas antram gelbsti paskutinėmis jiegomis, ir stoja kovon prieš išnaudotojus, tuomet lengviau perneša ir skurdą, bet ar daug tokių šeimynų rasime? O gal ir jos nėra laimingos del to, kad sunkiai atjaučia kapitalo leteną, nors ir žino, kas tai yra šeimyna ir šeimyniškasis gyvenimas.

Bet yra ir tokių šeimynų, kurios nieko nežino, kas tai yra šeimyna, kas yra šeimyniškasis gyvenimas, šeimynos auklėjimas ir tt.

Daugelis nežino delko gyvena ir kam? Tokia šeimyną gyvena bakterijų užmušta ir didžiausį nusiraminiimą randa raugalo stikle. Gal mes ne sykį matėme einant vyrą galvą nuleidusį ant akių

plaukai uždribę, kojos ledva gali nešti pastyrusį kuną, drabužiai, rodos, kaip ant šakos užkabinti, o iš burnos dvokia raugas, kurio buvo tiek prisirbęs, kad negali užlaikyti jojo organizmas. Paskui jį seka moteriškė, kurios drabužiai, rodos, tuojaus nuo jos skirsis; jos visa išveizda atrodo tartum vergės, o ne šeimynos auklėtojos. Ji ant rankų skuduran įvyniotą neša kudikį, kurio veidą negalima atskirti nuo drabužio. Paskui ją seka vienas paskui kitą kudikiai. Ant jų veidų nematyti kudikiškos šypsos, visi galvas panėrę į žemę, rodos, kad jiems daug geriau butų po juoda žeme ilsėtis, negu čia vargti. Ar daug-ką galima tikėtis iš tų kudikių? Gerai yra sakoma: "nuo obelies netoli obuolis kris". Taip yra ir su tokiais šeimynų auklėtojais: kokie tėvai, tokie ir vaikai.

Bet yra ir tokių šeimynų, kurios gyvena dideliame pertekliuj. Savo pertekliaus gyvenime taip nugrimzdo, ir nieko nemąsto, kad perteklius atbukina protą. Iš tokių mes nieko gero negalime ir laukti bei tikėtis.

Atsakantis šeimynos auklėjimas gali žmoniją pastumėti progreso keliu pirmyn. Jeigu tėvai pradėtų savo vaikams aiškinti iš ko pačina skurdas ir perteklius, apie visą draugijinį surėdymą

ir tt. Geras ar blogas kudių išauklėjimas daugiausia paeina nuo motinų. Todėl motinos privalo rūpintis, kad jų išauklėti kudičiai būtų naudingi draugijai, ir kad jie, pastoję draugijos nariais, galėtų duoti gerą pavyzdį ir kitiems. O kudičius gali išauklėti geras draugijos nariais tik tos šeimynos, kur tarpe vyro ir pačios žydi laimė. Laimė gi gali žydėti tik ten, kur vyras ir pati apsi-

švietę, supranta savo klesos reikalus ir kovoja už pagerinimą savo buvio.

Todėl L. M. P. S. narės ir privalo daugiausia skleisti apšvietą tarpe tamsesnių savo draugių, budinti jas iš gilaus miego, traukti iš alkoholio balos, nurodinėti, iš kur visas skurdas paeina ir tt. Ypatingai reikia stengtis, kad kudičiai būtų dorai išauklėti, nes nuo jų ateityj priklausys visos žmonijos gerovė.

M. J. Suvalkietė.

HYGEJA==SVEIKATOS DIEVĖ

(Iš mytologijos)

Senovėj graikai garbindavo Hygeją, kaip suteikėją kuniškos ir protiškos sveikatos. Jie skaitė ją dukteria vaistininkystės dievo Asklepijo. Vaistininkystės bažnyčiose jiedu budavo greta vienas kito. Hygejos globoj buvo laikomi šventieji žalčiai, kuriuos ji rupestingai globojo ir maitino.

Graikai ją persistatydavo jauna, dailia, patogia, išdidžia ir rimta moteria. Aplinkui jos ranką arba kuną visuomet budavo apsiraitęs žaltys ir ji tą žaltį iš bliudelio maitina.

Hygeją skaitė vaistininkystės užtarėja ir visuomet garbino ją Asklepijaus bažnyčiose Argoj, Athenuose ir Corinthe.

Ją gerbdavo kaip moteriškę, suteikiančią visą malonumą ir švelnumą vaistininkystės dailėje.

* * *

Rymiečiai gi ją vadino "Salus" ir josios pagerbimui Ryme, ant kalno Quirinalis pastatė bažnyčią. Rymiečiai persistatydavo ją sėdinčią ant trono, apvainikuotą sveikatą teikiančiomis žolėmis ir rankoj laikančią žemės kamuolį.

Rymiečiai ją gerbė ir kaip ciesorystės išganytoją. Ant medalių budavo jos paveikslas su užrašu, kad ji ciesorystės išganytoja.

Ryme josios pagerbimui ciesorius Augustas buvo bažnyčiose atnaujinęs senovės ceremonijas, vadinamas "Augurium Sałutis". Dienoje tų ceremonijų atlikinėjimo, rymiečiai meldavosi prie savo dievų pranašų, kad pastarieji pasakytų, ar jie verti maldauti jos pagelbos, suteikimo ramybės. Tuo tarpu Rymo armija turėdavo sustoti maršavus arba padėti ginklus.

Stačiai kreiptis su maldomis prie Hygejos galėjo tik jos bažnyčių kunigai ir pastarieji maldaudavo, kad ji žmonijai ir valstybei suteiktų sveikatą.

Kartais rymiečiai ją persistatydavo šydu apsiautusią moterį. Kuomet rymietės ištekėdavo už vyrų, tuomet nukirpdavo savo kasas ir paaukodavo Hygejai.

Jeigu jums pasitaikys buti kokiame nors muzėjuje ir negalėsite surasti Hygejos arba Sylus stovylos, paprašykite sargą ir jis jums parodys, kur randasi. Jeigu kartais nebutų muzėjuje, galite pilnai nusistebėti, kad tokios stovylos neužlaiko. Jeigu gi bus, gerai įsitėmykite, kad paskui pažintumėt ir kitiems parodyti galėtumėt, paaiškinant jos reikšmę.

L. M. P. S. Narė.

Pirmutinis pasaulyj dienraštis "Daily Comant" buvo leidžiamas Anglijoje moteries. Jo leidėja buvo Elizabeth Malet.

* * *

Žmonės meluoja dėl pelno, vagia dėl pelno ir vienas kitą užmuša dėl pelno. Kudičius paverčia vergais—dėl pelno ir moteris laiko baltojoj vergijoje vien tik dėl pelno.

* * *

Ar nebutų protingiau panaikinti pelną, o dirbti vien tik dėl reikalo?

* * *

Detroitė (Michigano valstijoje) vyras savo moterį pavadino ragana ir už tai teisėjas nubaudė \$50.00.

* * *

Daugiausia šaukia už karą tie, kurie niekad nekariavo ir nemano kariauti.

* * *

Kada moteris pradėjo protestuoti prieš maisto brangumą, tuomet ekonomistai, norėdami patirti brangumo priežastis, susirinko į viešbutį ir ten už pietus užsimokėjo po \$5.00.

Madonna.

APŽVALGA

“Laisvės” N 32 “Ten buvęs” praneša įdomią istorijėlę, kaip užgimė “Moterų Balsas”.

“Kapsukas pribuvo Amerikon birželio mėnesį; Brooklyne pas J. Šukį susirinko draugų būrelis, tarpe kurių nebuvo nei vienos moteris. Tėnai tai faktiškai ir nutarta leisti “Moterų Balsą”.

Ištikro toji istorijėlė yra tuomi įdomi, kad “Ten buvęs” apsilenkia visai su teisybe. Mes nežinome ką tie draugai susirinkę ten tarė, tik mes tai gerai žinome, kad niekas negalėjo nutart leisti “Mot. Bals.” be visuotino L. M. P. S. narių nutarimo.

Nors tulos narės jau seniau galvojo apie laikraščio leidimą, bet laukė Susivienijimo suvažiavimo, kurio įvykimas buvo paduotas narių nubalsavimui.

Pribuvus d. Kapsukui Amerikon, L. M. P. S. 1 kp. sušaukė moterų susirinkimą, į kurį buvo pakviestas ir d. Kapsukas; jis plačiai paaiškino apie Skotijos draugių leidžiamąjį laikraštį, nurodė jų sunkias aplinkybes ir patarė sujungtomis spėkomis išleisti moterims laikraštį čionai. Kadangi pasirodė didžiuma moterų pritariančių laikraščio leidimui, tai L. M. P. S. Centralinis Komitetas, sutvarkęs dalykus, ir padavė įnešimą, kad Susivienijimas leistų savo organą.

Žinant tikrai dalykų stovį ir rašyti tokias nešamos, tai atrodo perdaug vaikiškas darbas.

Chicagos ofisų ir grindų valytojos bando organizuotiis į uniją. Ligšiol apie tų darbininkių organizavimą mažai kas tebuvo girdima, nes ten daugiausia dirba nesusipratę moters. Tos darbininkės yra baisiai išnaudojamos. Kadangi ofisai daugiausia prisiėina valyti naktimis, tai už nakties darbo valandą mokama nuo 20c iki 22c.

Dabar darbininkės reikalauja mažiausia 25c už valandą mokesties. Tų darbininkių visame Chicagos mieste yra priskaitoma virš 5,000. Apie 2,000 jau laikosi vienybėje ir tankiai laiko savo susirinkimus.

Toliau, be abejonės, supras ir kitos unijos svarbą ir prisidės prie jos, nes tik susiorganizavus į tvirtą uniją, galima pagerinti savo buvį, ir iškovoti geresnes sąlygas.

Amerika maitina europiečius ir iš to kapitalistai turi pelną, bet už tai sukelia pragarą tarpe biednųjų.

Moterų bei merginų išnaudojimas ir vargai

Gal niekur nėra taip išnaudojamos merginos, kaip Worcesterjy, Mass. gorsetų išdirbystėse, todėl ir noriu pažymėti vieną tų išdirbysčių, tai yra Linchan and Conover Co., kurioje ir man teko dirbti tulą laiką.

Darbai gerai einant, yra priimamos merginos ir mergaitės, kad ir nemokančios to darbo dirbti. Merginos, nemokėdamos mašiną valdyti, tankiai ją sugadina, už sugadinimą mašinos, yra išskaitliuojama iš užmokesčio. Mokestis mokama nuo darbo (štukių): kiek padarai, tai pagal jų nustatytas kainas gauni mokesį, bet dar iš tos mokesties (kuri tankiai nesiekia nei \$4.00) yra išskaitliuojama už siulus, adatas, o jeigu pasitaiko sugadinti mašina, tai tos užmokesties ir neužtenka. Darbdavis, norėdamas parodyti savo “gerumą” už mašinos sugadinimą parokuoja dalimis nuo kiekvienos savaitinės mokesties. Taip, kad uždirbant \$7.00 į savaitę, kuomet darbdavis atsiima išlaidas iš merginų uždarbio, tai joms nepalieka nei ant maisto. Ir kas palieka daryti toms merginoms laike bedarbės? Iš kur gauti drabužius, kad apsirėdžius? Tas dalykas palieka klausimu, kurį pati mergina privalo išrišti, jeigu nenori pusnuogė vaikščioti, nes šiandieninis surėdymas ir dabartinė valdžia į tuos klausimus neatkreipia atidžios, jai tas yra permenkas dalykėlis. Dabartinių valdininkų galvos užimtos klausimais, kokiū būdu padidinti miliciją, kaip surasti tukstančius dolerių dėl užlaikymo armijos, susidedančios iš stiprių, jaunų vyrų, kurie leidžia savo jaunas dienas be darbo, be rupescio, nežinodami kas yra dora.

Bet nuo tavęs, bėspėke mergaite, reikalaujama doros, darbo, gražumo ir mokslo, nors pastarojo tau niekas neduoda. Vyras pasirinkdamas sau “pačią”, reikalauja kad ji butų mokyta. Vėdęs vyras reikalauja, kad pati butų gera virėja, švarios stubos užlaikytoja, gera kudikių auklėtoja, gražiai išrodytų, kad iš dirbtuvės parneštų kas savaitė gerą uždarbį, ir tam panašiai. Kada pradėdi galvoti, kiek moteris arba mergina turi vargo pakelti, tai net šiurpuliai per kuną pradeda eiti. Kad pagerinus moterų padėjimą, reikia mums organizuotiis.

Liaudies Vergė.

KORESPONDENCIJOS

BROOKLYN, N. Y.

L. M. P. S. 1 kp. darbuojasi gana sparčiai; per velykas buvo parengus rožių balių. Publikos prisirinko pilna svetainė, galima sakyti, tai buvo vien tiktai jaunimas susiėjęs.

Balius buvo labai gražus, visi buvo pasipuošę rozėmis ir tvarka buvo labai graži. Daugiausia turintiems rožių buvo skiriamos ir dovanos. Pirmą dovaną — "Moteris ir Socializmas", antra — "Moterų Balsas" ir trečia — knyga "Kudikių Priežiūra".

Kuopa nuo balius turės gražaus pelno; kaip girdėjau, liks apie \$80. Baliaus surengimui daugiausia darbavosi Iz. Jakimavičienė ir O. Šaltienė.

Balandžio 15 d. pirmoji kuopa buvo parengusi draugišką vakarėlį d. V. Kapsuko išleistuvėms. Susirinko apie 90 draugų ir draugių atsisveikyti d. Kapsuką. Apie 9 val. buvo duodama vakarienė; baigiant vakarienę, pirmininkė O. Budveičiūtė pakvietė d. V. Kapsuką pakalbėti. Pabaigus jam kalbėti, pirmininkė įteikė raudonų rožių buketą nuo L. M. P. S. 1 kp. Vėliaus kalbėjo keletas kitų draugų apie bėgamus reikalus ir apie Rusijos revoliuciją. Pprašius pirmininkei svečių, kad kas kiek paaukotų Rusijos revoliucijai, tapo sumesta \$30.

Abelnai, parengta vakariene visi svečiai pilnai liko patenkinti.

Atšylant orui, kuopa mano rengt ant laukų prakalbas ir išvažiavimus.

Taipgi turiu priminti, kad kuopa iš savo izdo paskyrė Rusijos revoliucijai šelpti \$200.

Abelnai, pas nares randasi energijos ir noro darbuotis, ypatingai kuopos komitetas, į kurį įeina I. Jakimavičienė, O. Šaltienė, A. Jurevičienė ir Bernotienė smarkiai veikia, rengia tankiai prakalbas, platina literaturą ir tt. Darbuokimės visos.

Kuopos narė.

LAWRENCE, MASS.

Irgi "streikas."

Vasario mėn. buvo balius L. M. P. S. 8 kp. Prieš tą balių "Jaunųjų Merginų Klubas" nutarė, kad nei viena jų narė neitų į L. M. P. S. 8 kuopos surengtą balių; jeigu kuri eitų, nubausti tokią 50 centų. Apart to, klubietės vedė smarkią agitaciją, kad vietos jaunimas neitų į tą balių. Nors klubietės dėjo visas pastangas, kad tik užkenkus L. M. P. S. 8 kuopos baliui, vienok visas jų trusas niekais nuėjo, nes žmonių susirinko ga-

na skaitlingas burelis ir kuopai pelno liko.

Reikia pažymėti, kad "Jaunųjų Merginų Klubas" susideda iš čia gimusių merginų, kurioms niekas daugiau nerupi, kaip tik gumas kramtyti. Gėda klubietėms taip elgtis. **Remeika.**

PATERSON, N. J.

Bal. 21 d. vietos L. M. P. S. 38 kp. turėjo parengus prakalbas. Kalbėjo K. Petrikenė ir O. Budveičiūtė, abi iš Brooklyno.

Žmonių prisirinko nedaug, gal del blogo oro, o antra, tai ir kalbėtojas pribuvo gana vėlai, net po devynių, todėl daugelis jau pirmiau išsiskirstė.

Prasidėjus programai, pirmiausia mažas vaikas paskambino ant piano ir maža mergaitė puikiai padeklamavo. Pirmutinė kalbėjo O. Budveičiūtė apie priežastį maisto pabrangimo ir apie reikalingumą moterims organizuotis, ypatingai nupiešė svarbą unijų. Drg. O. Budveičiūtė padarė nemažą įspudį ant susirinkusių, kad tokia jauna mergina, kuriai, rodos, rupėtų tik sportavimas, o taip puikiai moka gvildinti ir apginti darbininkų reikalus.

Pabaigus jai kalbėti, vėl tas pats vaikas gražiai paskambino ant piano ir toji pati mergaitė padeklamavo. Vėliaus kalbėjo K. Petrikenė, apie karą ir jo priežastis; aiškino, kaip visos, karo sunkenybės gula vien tik ant darbininkų klesos, o ponai sau iš to tik turtus kraunasi, nurodė, kaip kilus karui, kuomet vyrai lieka pašaukti į armiją, kokią našta moters turi vilkti, kada prisieina maitinti iš savo uždarbio šeimyną ir tt.

Taipgi nurodė, kaip neorganizuotos moters darbininkės yra baisiai visur išnaudojamos. Taipgi aiškino svarbą ir naudingumą moterims Liet. Mot. Progr. Sus., kviesdama visas rašytis prie Susivienijimo.

Baigiant prakalbą, paaiškino trumpai apie Rusijos revoliuciją ir jos užgimimo priežastį. Pprašius kiek kas išgali paaukoti revoliucijos rėmimui, likosi suaukota \$9.31.

Prie kuopos prisirašė trys naujos narės ir kelios žadėjo ateiti į susirinkimą prisirašyti.

Abelnai, visas pavyko labai gerai ir publika liko pilnai patenkinta. **Žmoniukė.**

FITCHBURG, MASS.

Labai gražu girdėti, kad ir pas mus moteris pradėjo darbuotis. Yra susitvėrusi L. M. P. S. 34 kuopa. Jau buvo parengusi prakalbas. Prisiirašė kelios naujos narės, bet tik tiek nemalonu

girdėti, kad kai-kurios prisirašė per prakalbas ir padavė savo vardus, o į susirinkimą kovo 11 d. tik kelios atėjo. Kitos sako, jos suklydusios — maniusios, kad prie gyvojo ražančiaus prisirašiusios. Bet gana jau mes rupinomės tuo ražančiu per du tukstančių metų, o gavome tiktai vis kas-kart didesnę skurdą. Dabar turime pradėti tikrais savo reikalais rupintis, o ne tuščiomis svajonėmis.

Nauja narė O. R.

LAWRENCE, MASS.

“Birutės” L. M. P. S. 8 kp. veikimas.

Čionai jau treji metai, kaip pasekmingai gyvuoja “Birutės” L. M. P. S. 8 kp. Beveik ant kiekvieno susirinkimo vis prisirašo naujų narių ir esančios smarkiai veikia. Narių randasi apie 35; daugiau negu pusė priklauso vedusių. Lawrence moters pralenkia jau ir kitų miestų moteris, jų darbą nestovi ant vietos, bet eina pirmyn.

Kovo 25 d. statė scenoje du veikalu: “Karės Nuotakas” ir “Gyvi nabašninkai”. Lošimai pavyko labai puikiai; ypatingai “Gyvi Nabašninkai” labai prijuokino publiką.

Publikos atsilankė virš 300; viskas pavyko gana pasekmingai ir kuopai liko apie \$65 pelno. Turiu priminti, kad LSS. 64 kp. daug mums prigebsti savo veiklumu ir padeda progreso darbą tarpe moterų varyti pirmyn.

Bal. 29 d. parengė prakalbas su įvairiais pamarginimais. Kalbėjo d. K. Petrikenė iš Brooklyno, N. Y. Kalbėjo tarpe Lawrence publikos padarė didelį įspūdį, nupiešdama, kaip kapitalistai kontroliuoja valdžią ir visus šalies turtus, aiškino priežastis pabrangimo gyvenimo produktų ir tt.

Publikos buvo pilna svetainė, ramiai užsilaikė ir atydžiai klausėsi.

Pertraukose buvo deklamacijos ir dainos. Prisirašė keliatas naujų narių. Aukų padengimui lėšų surinkta \$4.65.

“Birutės” L. M. P. S. 8 kp. narė K. Y.

Kažin kaip būtų, jei bent kuri moteris-mergina pradėtų rašyti “M. Balse” taip daug apie meilę, kaip kad “Laisvėj” rašo Švenčioniškis?... Aš misliju, kad tuli Bostono, Brooklyno, Chicagos ir Philadelphijos senberniai net per mėnulį persoktų...

ŠEIMYNINKIŲ SKYRIUS

KEPTOS BULVĖS SU SMETONA.

Supjaustyti bulves į nedidelius šmotukus, sudėti į sudytą vandenį ir nedavirusias nusunkti. Paskui sudėti į indą, užpilti smetona ar sviestu, kad apsemtų, uždėti sviesto, užbarstyti raudonų pipirų ir kepti pečiuje iki pienas išseks.

MALTA VIŠTIENA.

Į pusantro svoro maltos vištienos įdėti išplaktą kiaušinį, ketvirtadalį svoro baltos duonos, išmirkytos šaltame vandenyje, du šaukštu tirpyto sviesto, du šaukštu smetonos, pusę puoduko buliono, druskos, raudonų ir baltų pipirų, truputį cibulijų ir muškato (nutmeg). Viską gerai sumaišyti, padaryt apvalią pečionką ir kepti karštame pečiuje 25 minutes, kelis kartus aplaistant sviestu.

SMETONA SU ROMU.

3 puodukus pieno, 3 kiaušinius, 2 šaukštu kukuruzų miltų. Užkaisk pieną ir maišyk trynius su miltais. Pradėjus pienui virti pilk po biskį į trynius ir maišyk, pakol visą supilsi. Įdėk puoduką cukraus, biskį druskos, išplak gerai baltynius, sudėk į mišinį ir da kartą užvirink. Įpilk du šaukštu romo arba vyno ir padėk atšalti. Atšalus sudėk į stiklus, uždėk išplaktos smetonos su cukrum ir vanilija ant viršaus ir da galima del pagardinimo uždėt kokių uogų ant viršaus.

SALOTŲ SOSAS. (MAYONEES).

Sudėti į bliudą po pusę šaukštuko druskos, muštardos, cukraus, raudonų pipirų, du tryniu ir povaliai maišyti mediniu šaukštu, lašinant po biskį alyvos, pakol suvarvinsi gerą stiklėlį ar biskį daugiau. Tada sosas liks tirštas ir reikia padėt stikliniame inde šaltoje vietoje. Duodant į stalą, galima atskiesti su išplakta smetona, dadedant cukraus ir kitų dalykų, pagal skonį. Šis sasos darosi šaltoje vietoje arba vartojant ledą.

K. S. Lietuvaite.

ROPĖS.

Ropes reikia nulupt, supiaustyt, užpilt bulionu, kad apsemtų, ir virt per valandą laiko. Prieš baigiant virt padegink šaukštą miltų ant skaurados, įdėk šaukštą sviesto, įpilk buliono, kad pasidarytų sosas ir užpilk ant ropių druskos ir pipirų. Cukraus dedama pagal skonį.

L. M. P. S. Reikalai

Naujos kuopos.

42 kp. New Haven, Conn. susitvėrė iš 15 narių. Kuopos sutvėrimui daugiausia darbosi Mrs. Anna Rado.

43 kp., Cicero, Ill. susitvėrė iš 24 narių. Kuopos sutvėrimui daug pasidarbavo L. M. P. S. 9 kp. komitetas.

Norwood, Mass. susitvėrė kuopa iš 12 narių.

Linkim naujoms kuopos geriausio pasisėkimo.

Įnešimas, kad padidint "Moterų Balsą" ligi 24 pusl. (žr. "M. B." N 5), paremtas pirmos kp. Brooklyn, N. Y.

Pataisymas: L. M. P. S. 11 kp. Philadelphia, Pa. duoda pataisymą, kad "M. B." padidint vieton 24 pusl. iki 32; pamatuodama tuomi, kad padidinus iki 32 puslapių, darbo bus ne kiek daugiau, tiktai reikės daugiau popieros ir statymo.

Jei bėgyje 45 d. bent viena kuopa parems šį pataisymą, tai eis apkalbėjimui ir nubalsavimui.

L. M. P. S. įnešimas, kad butų duodama laiko apkalbėti L. M. P. S. renkamų viršininkų kompetentiškumą (žr. N 6), paremtas 2 kp. To įnešimo apkalbėjimui skiriama 45 d. Visus įnešimus ar pataisymus siųskite centro sekretorei.

L. M. P. S. viršininkų antrašai.

Atsisakius M. Undzienei nuo susinešimų sekretorės delei blogos sveikatos padėjimo, jos vietą užėmė sekanti kandidatė, kuri rinkimuose daugiau balsų gavo — Z. Puišūtė. Todėl turint reikalą su susinešimų sekretore, kreipkitės šiuo adresu: S. M. Puishea, 5 Harlem St., Worcester, Mass.

Izdininkė J. Benes, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

Finansų sekretorė B. Bočkūtė, 211 First St., Elizabeth, N. J.

Pildančiojo Komiteto sekretorė A. Yurevičienė, 878 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

L. M. P. S. Centro Sekr. Z. M. Puišūtė.

"LAISVE" Darbo Žmonių Laikraštis

Eina du kartu per savaitę.

Kainuoja metams Amerikoje \$2.50, pu-
sei metų \$1.25. Užrubežy metams \$3.50.

"Laisvė" telpa daug gerų straipsnių,
apysakų ir eilių.

"Laisvė" paduoda naujausias žinias iš
viso pasaulio.

183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

L. M. P. S. KUOPŲ SEKR. ANTRAŠAI.

- 1 kp. Brooklyn, N. Y. I. Jakimavičienė, 183 Roebing St.
- 2 kp. Worcester, Mass. Z. Puišūtė, 5 Harlem St.
- 4 kp. Elizabeth, N. J. B. Bočkūtė, 211 First St.
- 5 kp. Rockford, Ill. O. Užubaliūtė, 622 S. Hulen St.
- 6 kp. Brooklyn, N. Y. P. Stukauskiūtė, 332 — 29th St.
- 7 kp. Schenectady, N. Y. Mrs. Luke, 13 Engersoll Ave.
- 8 kp. Lawrence, Mass. K. Yasinskiūtė, 196 Park St.
- 9 kp. Chicago, Ill. A. Misčikaitienė, 3500 Emerald Ave.
- 10 kp. Newark, N. J. A. A. Beičienė, 400 Walnut St.
- 11 kp. Philadelphia, Pa. Mrs. N. Stilson, 229 N. 6th St.
- 12 kp. Waterbury, Conn. M. Mikalavičiūtė, 775 Bank St.
- 13 kp. S. Boston, Mass. J. Žukauskiūtė, 73 G St.
- 14 kp. Easton, Pa. M. Gričiniūnienė, 1340 Pine St.
- 15 kp. Ansonia, Conn. B. Žilinskienė, 104 Grove St.
- 16 kp. Springfield, Ill. M. Lekešienė, 1720 E. Matheny av.
- 17 kp. Detroit, Mich. A. Šumaičiūtė, 2147 Russell St.
- 18 kp. Hartford, Conn. V. E. Bagdonienė, 461 Zion St.
- 19 kp. Donora, Pa. L. Arzuolaičiūtė, Box 694.
- 21 kp. E. Pittsburgh, Pa. Carolina Brakny, 1343 Sheridan Ave.
- 22 kp. Montello, Mass. B. Dubliauskienė, 22 Broad St.
- 23 kp. Binghamton, N. Y. H. Zukienė, 282 Clinton St.
- 24 kp. Cleveland, Ohio. P. Burokienė, 1600 E. 26th St.
- 25 kp. Roseland, Ill. J. Ramanauškaitė, 4 E. 107th St.
- 26 kp. Rochester, N. Y. E. H. Žilinskiūtė, 575 Joseph av.
- 27 kp. Cambridge, Mass. M. Selkiūtė, 39 Portland St.
- 28 kp. Baltimore, Md. J. Stankevičienė, 810 W. Fayette st.
- 29 kp. Chicago, Ill.
- 30 kp. Bridgewater, Mass. E. Klemanskienė, 9 Worcester St.
- 31 kp. New York City, N. Y. Mrs. A. Shultz, 407 W. 205th St.
- 32 kp. Pittsburgh, Pa. K. Jaškauskūtė, 433 Parson St.
- 33 kp. Mahanoy City, Pa. E. M. Ješkevičiūtė, 300 E. Centre St.
- 34 kp. Fitchburg, Mass. O. Adomaičiūtė, 201 Fairmount st.
- 35 kp. Bridgeport, Conn.
- 36 kp. Minersville, Pa. Mrs. M. M. Zeikus, 217 Dal Ave.
- 37 kp. Grand Rapids, Mich. Mrs. F. Gillis, 303 Leonard St.
- 38 kp. Paterson, N. J. Mrs. E. Kinder, 126 Lafayette St.
- 39 kp. Monessen, Pa. E. Stočkienė, 1133 McMan Ave.
- 40 kp. Lewiston, Me., E. Kaulakienė, Box 24.
- 41 kp. Akron, Ohio. M. Ugeinienė, 1210 Getz St.
- 42 kp. New Haven, Conn. Mrs. Anna Rado, 122 Bradley St.
- 43 kp. Cicero, Ill. J. Dobrauskienė, 1215 So. 50th St.
- 44 kp. Norwood, Mass. J. Akelaitienė, 1075 Washington St.

Jeigu kurios kuopos sekretorės vardas arba antrašas neteisingai — pagarsintas, malonėkite pranešti Centro Sekretorei. Z. M. Puišūtė.

Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Mrs. K. Petrick. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Skaitykit "Mot. Balsą". Prenumerata metams \$1, pavienis num. 10c. Adresas: "Mot. Balsas" 229 N. 6th St. Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: Mrs. K. Petrikiene, 327 Pearl St, Brooklyn, N. Y.

PIRMA
LIETUVIŠKA

APTIEKA

LAWRENCE
IR APYLINKĖJ

Mediciną Galima Gauti, Kokia Tik Pasaulj Vartojama

**Atkreipkite atydą į šią vaistinyčią, kuri užlaiko viską,
o ypatingai šiuos vaistus**

Gyduolės nuo plaukų slinkimo, sustabdo galvos niežėjimą, išvalo pleiskaną iš galvos, duoda stiprų plaukamš. Gyduolės kaina 50c ir \$1.00. Plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00. Shampoo ir plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00.

PASIPUOŠIMUI ĮVAIRŪS REIKMENIS: Perfumai po 25c, 50c ir tt. Francuzijos perfumai nuo \$1.50 iki \$5.00; puderiai, miltai ir įvairūs kiti pasipuošimo dalykai.

VARTOKITE LIETUVIŠKAS GYDUOLES:

Puplaiškės dėžukė 25c
Bezda, dėžukė 25c
Liepos žiedai, dėžukė 25c
Ramunei, dėžukė 25c
Čemeryčiai, dėžukė 25c
Imbieras, dėžukė 25c
Čobrelei, dėžukė 25c
Iosuklė, dėžukė 25c
Cincibiras, dėžukė 25c
Trukžolės, dėžukė 25c

Gumbazolė, dėžukė 25c
Mėtų, dėžukė 25c
Šalavijų, dėžukė 25c
Cinamonų, dėžukė 25c
Brelukų, dėžukė 25c
Kmylių, dėžukė 25c
Šafronų, dėžukė 25c
Anizių, dėžukė 25c
Apynių, dėžukė 25c
Kraujo valytojas \$1.00.

ir šimtai įvairių kitokių gydančių žolių galima gauti mūsų Aptiekoje.

(Jatul's) Tab. Tonic Comp. \$1.00, dėl kraujo ir abelno stiprumo
(Jatul's) "In Terra" Bitters Tonic \$1.00. Tas B. T. yra stiprintojas sistemos, nuo įvairių skilvio ligų ir skonį duoda prie valgio. Už 12 bonkų \$9.00, už 6 bonkas \$5.00, už vieną \$1.00.

Vienas iš kasdieninių vaistų: Nuo kosulio gyduolė užaugusiems po 25c, 50c ir \$1.00. Vaikams nuo kosulio 25c ir 50c.

Kokių tik Tamstoms reikia gyduolių, rasite pas mus. Adresuokite:

NATIONAL DRUG CO.
144 ELM ST., LAWRENCE, MASS.